

31. SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ

Obsahem této kapitoly jsou základní údaje o domovním a bytovém fondu a hospodařících domácnostech z definitivních výsledků sčítání lidu, domů a bytů (SLDB), které se uskutečnilo na základě zákona č. 296/2009 Sb. na celém území České republiky k 26. 3. 2011. Základní údaje o obyvatelstvu ze SLDB 2011 byly publikovány ve Statistické ročenice 2012.

Definitivní výsledky SLDB 2011 jsou zpracovány a publikovány za **obvykle bydlící obyvatelstvo**, resp. tříděny **podle místa obvyklého pobytu osob**.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod. a kde je členem konkrétní domácnosti.

Místo obvyklého pobytu osob je, kromě údajů za osoby, určující i pro konstrukci hospodařících domácností, jejich územní třídění i údaje o obydenosti bytů a domů.

Domy

Do **počtu domů** jsou zahrnuty všechny domy určené k bydlení (obydlené i neobydlené), objekty s byty (bytem) a ubytovací zařízení bez bytu, pokud jsou určena k bydlení. Do počtu domů tak patří kromě rodinných a bytových domů i např. domovy mládeže, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, azylová zařízení pro cizince, provozní budovy s bytem (např. škola s bytem) apod.

Podle **druhu domu** se rozlišují:

- rodinný dům – má maximálně tři samostatné byty, nejvíce dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. Mezi rodinné domy patří rovněž rekreační chalupy s číslem popisným – nevyčleněné z bytového fondu, využívané k rekreaci;
- bytový dům – má více bytů přístupných ze společné chodby nebo schodiště a nejde o rodinný dům, počet podlaží není určující. Mezi bytové domy patří také vily, které nespĺňují podmínky rodinného domu;
- ostatní budovy – všechny další druhy budov (zahrnutých do počtu domů) kromě rodinných a bytových domů.

Obydlený dům je dům, ve kterém má obvyklý pobyt alespoň jedna osoba.

Neobydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém nemá žádná osoba obvyklý pobyt. Do počtu neobydlených domů jsou zahrnuty všechny domy s byty a všechny domy s ubytovacím zařízením bez bytu, pokud jsou určeny k bydlení. Neobydlené objekty bez bytů, příp. se zařízením sloužícím pouze ke krátkodobému ubytování (hotely, turistické ubytovny, nemocnice, apod.) nejsou do počtu neobydlených domů zahrnuty.

Vlastníkem domu je fyzická nebo právnická osoba. Rozhodující je forma vlastnictví, nikoliv počet vlastníků. Vlastník – fyzická osoba zahrnuje i případy více spoluvlastníků domu, pokud to jsou fyzické osoby. Vlastník – bytové družstvo zahrnuje všechny typy bytových družstev, i bývalá SBD, LBD aj. Spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek) zahrnuje pouze případy, kdy je celý dům ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek) a vlastníci jednotek jsou uvedeni v katastru nemovitostí jako vlastníci jednotek a spoluvlastníci budovy. Kombinace vlastníků představuje spoluvlastnictví fyzických osob (vlastníků jednotek) a právnické osoby, většinou družstva (část bytů nepřevedených do osobního vlastnictví).

Byty

Obydlený byt je byt, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt.

Neobydlený byt je byt, ve kterém nemá žádná osoba obvyklý pobyt.

Typ bytu nahrazuje dřívější členění bytů na čtyři kategorie a rozlišuje byty standardní a byty se sníženou kvalitou. Byty standardní jsou byty s ústředním topením a úplným nebo částečným příslušenstvím, případně byty bez ústředního topení s úplným příslušenstvím. Byty se sníženou kvalitou jsou byty bez ústředního topení s částečným příslušenstvím, případně s úplným příslušenstvím, ale ne vlastním.

Právní důvod užívání bytu charakterizuje status užívání z hlediska uživatele bytu. Byt v osobním vlastnictví je byt, jehož uživatel je samostatně veden v katastru nemovitostí jako vlastník jednotky. Byt nájemní je užíván na základě nájemní smlouvy; zahrnuje i případy osob bydlících v podnájmu v pronajatém bytě. Byt družstevní je byt ve vlastnictví družstva, přičemž uživatel bytu je současně členem družstva.

Obytná místnost je část bytu (zejména obývací pokoj, ložnice, jídelna, kuchyň), která je určena k bydlení a má podlahovou plochu minimálně 8 m².

Všechny výpočty průměrných hodnot charakteristik bytového fondu – např. průměrná obytná plocha bytu, průměrný počet obytných místností na 1 byt apod. – byly počítány pouze ze souborů bytů se zjištěnými hodnotami.

Domácnosti

Domácnosti jsou tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu.

Bytovou domácnost tvoří osoby žijící společně v jednom bytě.

Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají. Hospodařící domácnost může být typu:

- **domácnost rodinná – tvořená 1 úplnou rodinou** (manželský pár, neformální soužití druhá a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví – tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí);
- **domácnost rodinná – tvořená 1 neúplnou rodinou** (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem);
- **domácnost rodinná – tvořená 2 a více rodinami**;
- **domácnost nerodinná vícečlenná** (dvě nebo více osob příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost; mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče/prarodičů s vnoučaty);
- **domácnost jednotlivce**.

Součástí rodinných domácností tvořených 1 rodinou mohou být i další jednotlivé osoby, pokud s rodinou společně hospodaří.

Závislé dítě je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, která má k osobě v čele vztah „syn/dcera“, je ekonomicky neaktivní a je ve věku 0–25 let.

V hospodařících domácnostech tvořených 1 rodinou je určena **osoba v čele domácnosti**. V úplných rodinách – v párech osob odlišného pohlaví je osobou v čele vždy muž, v párech osob stejného pohlaví je osobou v čele vždy starší osoba. V neúplné rodině je osobou v čele rodič.

Hospodařící domácnosti byly zpracovány za osoby bydlící **v bytech, mimo byty** (nouzové bydlení, chaty, chalupy) a také za **rodiny v zařízeních**. Jednotlivé osoby žijící v zařízeních a osoby bez přístřeší (bezdomovci) hospodařící domácnost netvoří a nejsou tudíž do jejich počtu zahrnuty.

Poznámky k tabulkám

Tab. 31-1. **Domovní a bytový fond, bytové a hospodařící domácnosti podle výsledků sčítání lidu v letech 1970–2011**

V letech 1970–2001 jsou uvedeny údaje za trvale obydlené domy a byty, v roce 2011 za obvykle obydlené. Hospodařící i bytové domácnosti byly v letech 1970–2001 konstruovány podle místa trvalého pobytu osob, případně podle místa dlouhodobého pobytu (v roce 2001, kdy byli do sčítání zahrnuti i cizinci s dlouhodobým pobytem). V roce 2011 byly domácnosti tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu.

Obytná plocha bytu v roce 2011 je součtem plochy všech obytných místností vč. kuchyně, pokud má plochu 8 m² a větší. V letech 1970–2001 se do obytné plochy bytu započítávala pouze část plochy kuchyně, která přesahovala 12 m².

Rodiny v zařízeních byly zjišťovány v roce 2011 poprvé. V předchozích cenzech byly všechny osoby v zařízeních sčítány jako jednotlivci v zařízení a do údajů o domácnostech nebyly zahrnuty.

* * *

Údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 jsou zveřejněny na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.scitani.cz

Seznam všech publikací z výsledků SLDB 2011 vydávaných Českým statistickým úřadem, včetně regionálních výstupů, je uveden v Katalogu produktů na rok 2012 a 2013, v tematické skupině Lidé a společnost, podskupině Sčítání lidu, domů a bytů:

- www.czso.cz/csu/produkty.nsf/sldbcsuzemi?openform

Vydané publikace z výsledků SLDB 2011 v elektronické podobě jsou k dispozici na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/archiv_publicaci